

Skolelederforbundets innspill til prop. 62 L. (2023-2024)

Endringer i opplæringslova og privatskolelova (kompetansekrav, faglig ansvar og bruk av fysisk inngripen for å avverge skade m.m.)

Kompetansekrav for ansettelse i lærerstilling

§ 17-3 Krav for å bli tilsett i lærerstilling

Skolelederforbundet stiller seg bak hovedlinjene i forslaget. Vi støtter at de som ansettes i lærerstilling har fullført en lærerutdanning, men Skolelederforbundet er også glad for at muligheten til å tilsette på vilkår om å fullføre en påbegynt lærerutdanning videreføres. I høringen av lovforslaget, har vi vært opptatt av at vi har kompetansekrav som sikrer at det er gode rekrutteringsmuligheter når det gjelder yrkesfaglærere. Her er det begrenset hvor mange som har lærerutdanning, men etter å ha fått bekreftet fra Kunnskapsdepartementet at det å ha fagbrev kan defineres som påbegynt PPU-Y eller yrkesfaglærerutdanning (YFL), og at personer med fagbrev kan tilsettes på vilkår om å fullføre pedagogisk utdanning etter dagens ordning, anser Skolelederforbundet at dette er godt ivaretatt.

Faglig ansvar for opplæringen i skolen

§ 17-6 Fagleg ansvar for opplæringa og bruk av anna personale i opplæringa enn dei som er tilsett i lærerstilling

Skolelederforbundet støtter departementets tydeliggjøring når det gjelder at det kun er de som er ansatt i lærerstilling som kan ha faglig ansvar for opplæringen.

Regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen

Kapittel 13. Ordenstiltak og skadeførebygging m.m.

I tillegg til bestemmelsene om ordenstiltak, har departementet foreslått å innføre regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i opplæringslova og privatskolelova.

Skolelederforbundet mener arbeidet med et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø i skolene våre er viktig. Vi mener de foreslåtte nye lovparagrafene § 13.3, § 13.4 og § 13.5 ikke nødvendigvis bør tas inn i opplæringsloven. Skolelederforbundet forventer at arbeidet med forskriftene til opplæringsloven ivaretar disse forholdene, og bidrar til bedre underlag og klare retningslinjer for det arbeidet som må skje i fellesskapet i skolen, hos skoleeier og hos statsforvalter.

Vi vil peke på at verken kunnskapsgrunnlaget, høringsnotatet eller lovtekstforslaget nevner gjenoppretting av relasjoner, oppfølging av hendelser eller støtte til rektor i dette arbeidet. Vi mener at intensjonen som er beskrevet i høringsnotatet, å gjøre det klarere når det er tillat med fysisk inngripen, ikke oppnås.

Lovteksten foreslått i nye punkter i § 13, gir heller ikke tiltak for å sikre/bedre ro og orden i undervisningssituasjonen, eller regulering av tiltak ved verbal/psykisk krenking, som mange i

det offentlige ordskiftet har etterlyst (eller gitt uttrykk for at dette er et middel for å møte). Det viktigste for oss er at dette er forhold som må sikres og forsterkes i det helhetlige arbeidet med opplæringslovens kap. 12 (trygt og inkluderende læringsmiljø) og § 10.6 (elevens plikt til aktivt å delta i opplæring, og å følge skolens ordensreglement).

Vi ser for oss at bestemmelsene i kapittel 13 vil medføre mye dokumentasjon, og til dels også dobbeltdokumentasjon da dette vil stå i direkte sammenheng med (eller i konflikt med) tiltaksplaner og oppfølging av kap. 12.

Ansatte i skolen skal ha samme vern som andre arbeidstakere, og bestemmelsene i arbeidsmiljølovens kap. 4. Dette må vies større oppmerksomhet, og arbeidet må knyttes tett opp til kommunenes avviks- og HMS-systemer. Det vil stille store krav til ryddighet og gode rutiner hos skoleeier for å ivareta personvern, elever og medarbeideres rettssikkerhet og GDPR. Dette vil stille store krav til utforming av veiledningsmateriell og maler for dokumentasjon.

Igjen vil subjektive avveininger skape store ulikheter i hva medarbeidere oppfatter som fysisk inngripen som skal rapporteres og ikke. Det vil også være store ulikheter i foresattes relasjoner til medarbeidere og skolen, og tilliten de har til skolens håndtering og oppfølging av hendelser. Partene vil ha ulike perspektiver og opplevelser av hendelsesforløp, bakgrunn og valg av tiltak. Det må også sikres (og dokumenteres?) at partene blir fulgt opp i etterkant.

Skolelederforbundet frykter at dette blir så omstendelig, at det vil medføre at medarbeidere skygger unna situasjoner, og at det blir ledere som griper inn i alle situasjoner der utagering/vold/trusler kan oppstå, fordi det da blir «lettere» å følge opp.

Forvaltningsområdet for samiske språk

Skolelederforbundet støtter den teknisk justeringen i reglene om forvaltningsområdet for samiske språk i opplæringslova.